

УПУТСТВО

ЗА СПРОВОЂЕЊЕ ПРОГРАМА ПОДРШКЕ ПРИВРЕДНИМ ДРУШТВИМА ЗА ПРОМОЦИЈУ ИЗВОЗА У 2023. ГОДИНИ

САДРЖАЈ

1. ПОЈМОВИ И СКРАЋЕНИЦЕ.....	1
1.1. ПОЈМОВИ.....	1
1.2. СКРАЋЕНИЦЕ	2
2. УВОД.....	3
2.1. АНАЛИЗА ИЗВОЗНИХ ПЕРФОРМАНСИ ПЕРЕРАЂИВАЧКЕ ИНДУСТРИЈЕ У РС У 2023. ГОДИНИ	3
3. ОСНОВНЕ ИНФОРМАЦИЈЕ О ПРОГРАМУ	5
3.1. ПРАВНИ ОКВИР	5
3.2. ЦИЉЕВИ ПРОГРАМА	6
3.2.1. <i>Општи циљ</i>	6
3.2.2. <i>Специфични циљеви и очекивани резултати</i>	6
3.2.3. <i>Индикатори Програма</i>	6
3.3. РАСПОЛОЖИВА ФИНАНСИЈСКА СРЕДСТВА	6
3.4. ПРЕДМЕТ ФИНАНСИРАЊА	6
3.5. ТРАЈАЊЕ ЈАВНОГ ПОЗИВА	7
4. УСЛОВИ ПРОГРАМА	7
4.1. УСЛОВИ ЗА ПОДНОСИОЦЕ ПРИЈАВА	7
4.2. НАМЕНА БЕСПОВРАТНИХ СРЕДСТАВА	10
4.2.1. <i>Подржане мере интервенције</i>	10
4.2.2. <i>Квалификације консултаната</i>	13
4.2.3. <i>Оправдани трошкови</i>	13
5. ПОСТУПАК СПРОВОЂЕЊА ПРОГРАМА	15
5.1. ПРИПРЕМА И ОБЈАВЉИВАЊЕ ЈАВНОГ ПОЗИВА	15
У циљу реализације и праћења имплементације Програма, Агенција решењем образује радну групу коју чине запослени у Агенцији (у даљем тексту: Радна група). Јавни позив се објављује на интернет страници Агенције и садржи основне информације о Програму.....	15
5.2. ПОДНОШЕЊЕ ПРИЈАВЕ	15
5.4. ДОКУМЕНТАЦИЈА ЗА ПРИЈАВЉИВАЊЕ	16
5.4.1. <i>Обавезна документација</i>	16
5.5. КРИТЕРИЈУМИ, ОЦЕНА И СЕЛЕКЦИЈА ПРИЈАВА	17
5.5.1. МЕТОДОЛОГИЈА ЗА ОБРАЧУН КРИТЕРИЈУМА И РАНГИРАЊЕ.....	19
1. <i>Висина просечне плате у 2022. години</i>	19
<i>Висина просечне плате = Маса плата у 2022. години/Просечан број запослених у 2022.</i>	19
3. <i>Просечан раст просечног броја запослених на основу стања крајем месеца сваке године у периоду од 2020. до 2022. године</i>	19
4. <i>Просечан раст извоза у периоду од 2020. до 2022. године</i>	19
5. <i>Просечан раст вредности основних средстава у периоду од 2020. до 2022. године</i>	19
6. <i>Просечан раст пословних прихода од продаје производа и услуга у периоду од 2020. до 2022. године.</i>	19
7. <i>Број држава у које је привредно друштво извозило у 2022. години</i>	20
5.6. СПРОВОЂЕЊЕ ПОСТУПКА ДИЈАГНОСТИКЕ И ОДОБРАВАЊЕ МЕРА ИНТЕРВЕНЦИЈЕ.....	20
5.7. ЗАКЉУЧЕЊЕ УГОВОРА О ДОДЕЛИ БЕСПОВРАТНИХ СРЕДСТАВА	23
5.8. ПОСТУПАК ВЕРИФИКАЦИЈЕ СПРОВЕДЕНИХ АКТИВНОСТИ И РЕАЛИЗАЦИЈА ПОСТУПКА ИСПЛАТЕ	24
6. ОПШТЕ ОДРЕДБЕ.....	24
6.1. Контрола извршења уговорних обавеза и спровођења Плана интервенција.....	24
6.2.ИЗВЕШТАВАЊЕ.....	25
6.3. Промотивне активности.....	26
6.4. Одустанац.....	26
7. ПРЕГЛЕД ДОКУМЕНАТА КОЈИ ЧИНЕ САСТАВНИ ДЕО ПРОГРАМА.....	26

1. ПОЈМОВИ И СКРАЋЕНИЦЕ

1.1. Појмови

Пријава	Скуп свих образаца и докумената дефинисаних овим упутством који се подносе ради учешћа у Програму.
Подносилац Пријаве	Привредно друштво регистровано у Републици Србији које се пријавило на Јавни позив.
Учесник	Подносилац пријаве који је благовремено предао потпуну и допуштenu Пријаву, те који је изабран од стране Агенције на основу критеријума и пондера за оцењивање допуштених Пријава.
Корисник	Учесник коме је након спроведене фазе дијагностике извозних способности Агенција одобрила мере интервенције и са којим Агенција закључује Уговор о додели бесповратних средстава.
Дијагностика извозних способности	Процес евалуације и оцене пословања Учесника у ком се процењују и оцењују извозне способности, капацитети Учесника и оправданост предложених мера интервенције.
План интервенција	План спровођења одобрених мера интервенције и активности ради њихове имплементације у производним делатностима подржаним овим Програмом.
Циљано тржиште	Тржиште једне или више држава које су међусобним трговинским споразумом креирале зону слободне трговине (као на пример ЦЕФТА, ЕФТА, НАФТА, ЕАЕ,...), а које је Подносилац пријаве селектовао за пласман својих производа или групе производа.
Портал Агенције	Интернет страница Агенције на којој се врши пријављивање и прилаже тражена документација.

1.2. Скраћенице

Програм подршке привредним друштвима за промоцију извоза у 2023. години	Програм
Упутство за спровођење Програма подршке привредним друштвима за промоцију извоза у 2023. години	Упутство
Јавни позив за учешће у Програму подршке привредним друштвима за промоцију извоза у 2023. години	Јавни позив
Република Србија	РС
Развојна агенција Србије	Агенција
Акредитационо тело Србије	АТС
Агенција за привредне регистре	АПР
Централни регистар обавезног социјалног осигурања	ЦРОСО
Народна банка Србије	НБС
Порез на додату вредност	ПДВ
Званична валута Републике Србије	РСД

2. УВОД

У складу са стратешким оквиром РС, Агенција већ неколико година спроводи Програм подршке привредним друштвима за промоцију извоза. Реализација овог програма спроводи се континуирано како би у што већој мери допринела постизању дефинисаних циљева и мера у оквиру:

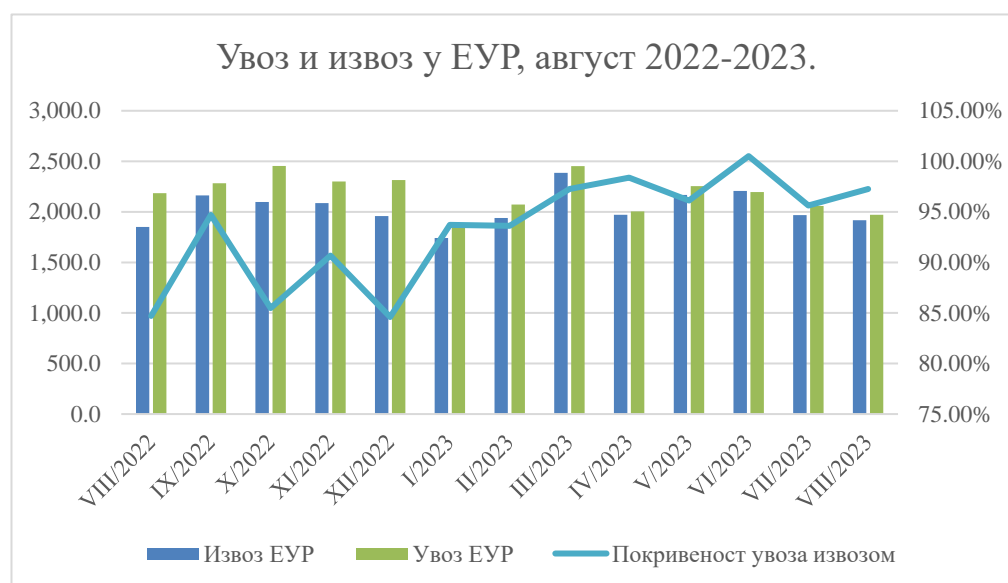
- Стратегије индустријске политике РС за период 2021-2030. године, кроз унапређење технолошке структуре извоза и
- Стратегије паметне специјализације у РС за период 2020-2027. године кроз интернационализацију привреде укључивањем у регионалне и глобалне ланце вредности.

Реализација овог Програма доприноси области индустријског и економског развоја и пружа могућности за даљи развој домаћих привредних друштава.

2.1. Анализа извозних перформанси прерађивачке индустрије у РС у 2023. години

Укупна спољнотрговинска робна размена РС за период јануар - август 2023. године износи 43,2 млрд. евра што је пад од 0,4% у односу на исти период претходне године¹. Укупно је извезено робе у вредности од 19,1 млрд. евра, што је раст од 7,1% у поређењу са истим периодом претходне године. Покривеност увоза извозом је 78,7% и већа је од покривености у истом периоду претходне године, када је износила 69,3%.

Извоз у прерађивачкој индустрији износио је 16,3 млрд. евра, што је раст од 8,1% у односу на исти период претходне године. **Покривеност увоза извозом у прерађивачкој индустрији** је 95,3% и већа је од покривености у истом периоду претходне године када је износила 82,8%.

(Извор: РЗС, обрада РАС)

¹ Извор: РЗС: Спољнотрговинска робна размена, за август 2023. године- <https://www.stat.gov.rs/>

Највећи допринос у извозу у прерађивачкој индустрији дале су: производња прехранбених производа, електричне опреме, производња метала, моторних возила и приколица, гуме и пластике, хемикалија и хемијских производа, машина и опреме, металних производа, одевних предмета. Области из класификације делатности по производном принципу приказане су у следећој табели:

Извоз јануар – август 2023.	Извоз I-VIII 2022	Извоз I-VIII 2023	Индекс	Удео у укупном извозу 2023 (%)
Укупан извоз РС јануар-август	17.809,8	19.068,4	107,1	100,0
Прерађивачка индустрија	15.093,8	16.313,8	108,1	85,6
Производња прехранбених производа	1.737,8	1.787,9	102,9	9,4
Производња електричне опреме	1.683,2	2.089,9	124,2	11,0
Производња основних метала	1.506,8	1.226,9	81,4	6,4
Производња моторних возила и приколица	1.493,2	1.875,2	125,6	9,8
Производња производа од гуме и пластике	1.436,7	1.510,0	105,1	7,9
Производња хемикалија и хемијских производа	1.263,3	1.082,6	85,7	5,7
Производња непоменутих машина и опреме	980,6	1.311,5	133,7	6,9
Производња металних производа, осим машина	728,7	911,3	125,0	4,8
Производња одевних предмета	491,6	548,1	111,5	2,9
Производња папира и производа од папира	477,5	429,8	90,0	2,3
Производња намештаја	437,3	503,7	115,2	2,6
Производња осталих саобраћајних средстава	272,0	318,4	117,1	1,7
Производња пића	258,1	323,6	125,4	1,7
Производња рачунара, електронских и оптичких производа	250,5	332,6	132,8	1,7
Прерада дрвета и производи од дрвета, осим намештаја	243,8	218,9	89,8	1,1
Производња текстила	173,9	191,0	109,9	1,0

(Извор: РЗС)

Имајући у виду горе наведено, потребно је наставити са радом на унапређењу извозних перформанси домаће прерађивачке индустрије, првенствено са фокусом на извознике и потенцијалне извознике из реда домаћих микро, малих и средњих привредних друштава са производним способностима у перспективним областима производње.

Важан осврт морамо направити ка значају усмеравања производње на производе веће технолошке сложености који стварају производе веће додате вредности и конкурентније позиције на глобалном тржишту. Дугорочни ефекти од повећања сложености производа и обима знања у производњи рефлектоваће се и на привредни раст земље.

3. ОСНОВНЕ ИНФОРМАЦИЈЕ О ПРОГРАМУ

Агенција се креирањем Програма определила да подржи унапређење извозних потенцијала домаћих привредних друштава, унапређење њихове конкурентности, као и постојећих производних капацитета у циљу повећања прихода од извоза одабраних сектора, уравнотежења платног биланса и унапређења угледа РС у међународној пословној заједници, као и повећања пласмана домаћих производа на страним тржиштима.

Идеја овог Програма је да имплементацијом предвиђених активности у оквиру одабраних мера интервенције активно допринесе унапређењу извозних способности и конкурентности домаће привреде, имајући у виду тржишне параметре и неусклађености које оптерећују убрзани раст извозних перформанси домаће привреде, као и могућности које се пружају за увећавање пласмана производа домаће индустрије на перспективним тржиштима.

Програм обухвата анализу потреба домаћих компанија, мапирање потенцијалних корисника, спровођење дијагностике извозних способности и подршку корисницима у циљаном подизању извозних потенцијала.

Програмом подржане производне делатности:

- производња прехранбених производа (примарна пољопривредна производња, конзервисање свежег воћа, језграстог воћа или поврћа, меса, живине и рибљих производа замрзавањем, као и производња нарезаног и очишћеног воћа и кланице **нису** подржани овим Програмом);
- производња пића (изузев минералне и остале флаширане воде);
- производња металних производа, осим машина и уређаја (изузев производње оружја и муниције);
- производња електричне опреме;
- производња рачунара, електронских и оптичких производа;
- производња непоменутих машина и непоменуте опреме;
- производња моторних возила, приколица и полуприколица;
- производња осталих саобраћајних средстава;
- производња производа од гуме и пластика;
- производња пестицида и хемикалија за пољопривреду;
- производња боја, лакова и сличних премаза, графичких боја и китова;
- производња детерџената, сапуна других средстава за чишћење, полирање, парфема и тоалетних препарата;
- производња намештаја;
- производња одевних предмета;
- производња коже и предмета од коже.

3.1. Правни оквир

Правни оквир за реализацију Програма чине: Закон о улагањима („Сл. гласник РС”, бр. 89/2015 и 95/2018); Закон о контроли државне помоћи („Сл. гласник РС“, бр. 73/2019); Стратегија индустријске политике Републике Србије од 2021. до 2030. године („Сл. гласник РС”, бр. 35/2020); Стратегија паметне специјализације („Сл. гласник РС”, бр. 21/2020); Уредба о правилима за доделу државне помоћи („Сл. гласник РС“ бр. 13/2010, 100/2011, 91/2012, 37/2013, 97/2013, 119/2014 и 23/2021 – др. уредбе, 62/2021- др. уредбе,

99/2021 - др. уредбе, 20/2023 - др. уредба, 43/2023 - др. уредба и 48/2023 - др. уредба); Уредба о правилима и условима за доделу помоћи мале вредности (*de minimis* помоћи) („Сл. гласник РС“ бр. 23/2021); Годишњи програм рада Агенције за 2023. годину.

3.2. Циљеви Програма

3.2.1. Општи циљ

Циљ Програма је унапређење извозних потенцијала привредних друштава.

3.2.2. Специфични циљеви и очекивани резултати

Специфични циљеви и очекивани резултати:

- Подизање вредности домаће компоненте у извозним производима;
- Интеграција ланаца вредности;
- Подизање вредности и квалитета извозних производа;
- Подизање нивоа комплексности извозних производа;
- Повећање продаје домаћих производа на иностраним тржиштима;
- Препознавање домаћих производа као производа веће додате вредности.

3.2.3. Индикатори Програма

Током периода праћења ефеката Програма, односно 3 године по окончању програмских активности, пратиће се следећи индикатори:

- Број нових производа који се извозе на инострана тржишта;
- Број нових тржишта на која се пласирају производи;
- Број уговора које су корисници склопили са иностраним купцима;
- Процент корисника са растом пословних прихода изнад 20% у односу на годину пре имплементације Програма;
- Процент корисника са растом извоза од најмање 20% у односу на годину пре имплементације Програма.

3.3. Распожива финансијска средства

За реализацију овог програма одређен је буџет у износу од **150.000.000,00 РСД**.

Средства се додељују Кориснику у складу са одредбама Уредбе о правилима и условима за доделу помоћи мале вредности (*de minimis* помоћи) (у даљем тексту: „Уредба“), као и осталим прописима којима се уређују додела и контрола државне помоћи. Чланом 4. Уредбе прописано је да износ *de minimis* државне помоћи који се додељује Кориснику, од стране било ког даваоца, не сме прећи 23.000.000,00 РСД у било ком периоду у току три узастопне фискалне године, док је чланом 5. исте Уредбе прописано и да се *de minimis* помоћ сматра додељеном у тренутку када је учесник на тржишту стекао законско право на примање помоћи.

3.4. Предмет финансирања

Програмом се финансира скуп активности у оквиру предвиђених мера интервенција које су усмерене на унапређење извозних потенцијала Корисника, а у складу са Пријавом и резултатима дијагностике извозних способности.

Бесповратна средства се могу доделити за финансирање оправданих трошкова везаних за реализацију активности у оквиру **најмање две различите мере интервенције**.

Расположива средства се уговором одобравају појединачно Корисницима, доделом државне помоћи у укупном износу који не може бити већи од 10.000.000,00 РСД.

Активности за које Подносилац пријаве може да аплицира наведене су у оквиру тачке 4.2. овог Упутства.

3.5. Трајање јавног позива

Јавни позив ће бити објављен **28. децембра 2023. године и трајаће 90 дана, односно до 27. марта 2024. године**.

4. УСЛОВИ ПРОГРАМА

4.1. Услови за подносиоце пријава

Право на учешће и коришћење бесповратних средстава има Подносилац пријаве који кумулативно испуњава следеће опште и посебне услове.

4.1.1. Општи услови:

1. да је Подносилац пријаве у тренутку подношења пријаве уписан у одговарајући регистар привредних друштава, као и да је регистрован у АПР најкасније до 1. јануара 2020. године;
2. да је учешће капитала у јавној својини Подносиоца пријаве испод прописаног прага значајног учешћа у смислу закона којим се уређују привредна друштва;
3. да је Подносилац пријаве измирио доспеле обавезе по основу пореза и доприноса;
4. да Подносилац пријаве није у тешкоћама у складу са правилима за доделу државне помоћи²;
5. да Подносилац пријаве није повезан са купцем или потенцијалним купцем.

Сваки Подносилац пријаве може поднети једну пријаву, с тим што једна пријава мора да садржи најмање две мере интервенције које су дефинисане у тачки 4.2. овог Упутства.

Подносилац пријаве који је учествовао у претходним Програмима подршке привредним друштвима за промоцију извоза се може пријавити за учешће и у овом Програму уколико је имплементирао све мере интервенције из претходног Програма, односно ако су му верификоване активности и исплаћена одобрена средства. У случају да се Подносилац пријаве пријављује за мере интервенције тачке 4.2. овог Упутства и то: „Консултантска подршка за потребе креирања развојне стратегије позиционирања на циљаном тржишту“ и „Израда маркетинг плана која подразумева одобравање бесповратних средстава за ангажовање екстерних експертских услуга (консултанта) у циљу креирања дугорочног или средњорочног маркетинг плана за циљано тржиште“, за које су му у претходним Програмима подршке привредним друштвима за промоцију извоза била одобрена бесповратна средства, иста се могу поново одобрити с тим да се циљано тржиште мора разликовати од оног за наведене мере интервенције из претходних Програма.

² Уредба о правилима за доделу државне помоћи („Службени гласник РС“, број 13/2010, 100/2011, 91/2012, 37/2013, 97/2013, 119/2014, 23/2021- др. Уредбе 62/2021 – др. Уредбе и 99/2021 – др. уредбе, 20/2023 - др. уредба, 43/2023 - др. уредба и 48/2023 - др. уредба)

4.1.2. Посебни услови:

Технички капацитет:

1. да Подносилац пријаве поседује важећи сертификат систем квалитета ISO 9001, односно важећи сертификат о имплементираним систему за безбедност хране HACCP у случају да се Подносилац бави производњом прехранбених производа и производњом пића.

Напомена: Уколико Подносилац пријаве не поседује важећи сертификат о имплементираним систему квалитета ISO 9001, односно HACCP, има могућност да му се одобри учешће у Програму, тако што ће се поред осталих мера интервенције пријавити и за одобравање бесповратних средстава за спровођење ове мере интервенције ради имплементације и сертификације система квалитета ISO 9001 или HACCP.

Пословни капацитети:

1. да се Подносилац пријаве бави производњом и/или прерадом у оквиру Програмом подржаних производних делатности из тачке 3. Упутства и то:
 - производњом финалних производа који су намењени крајњим потрошачима;
 - и/или производњом компоненти производа који се у неизмењеном облику интегришу у готове производе који су намењени крајњим потрошачима.

Кадровски капацитети:

1. да Подносилац пријаве има минимум 15 запослених лица у радном односу, на дан објављивања Јавног позива, према евиденцији ЦРОСО.

Напомена: Уколико Подносилац пријаве није члан групе у смислу Закона о привредним друштвима, кадровски капацитет доказује се према евиденцији ЦРОСО Подносиоца пријаве.

Уколико је Подносилац пријаве матично привредно друштво или члан групе која обавља производњу производа из делатности које су подржане овим Програмом на нивоу групе, кадровски капацитет доказује се према евиденцији ЦРОСО, збрајањем релевантних података сваког појединачног привредног друштва који је члан групе.

Финансијски капацитети:

1. да је Подносилац пријаве у току 2022. пословне године остварио приход од продаје производа у износу не мањем од 35.000.000,00 динара – позиција Биланса успеха АОП 1005 Приход од продаје производа и услуга;
2. да је удео прихода Подносиоца пријаве од продаје производа у Пословном приходу од продаје (а који се за сврху овог Програма посматра као збир позиција АОП 1002 - Приход од продаје робе и АОП 1005 Приход од продаје производа и услуга) буде већи или једнак 50% у 2022. години;
3. да је Подносилац пријаве у току 2022. године остварио приход од извоза по основу продаје производа од најмање 12.000.000,00 динара – позиција Биланса успеха АОП 1007 Приход од продаје производа и услуга на иностраном тржишту;
4. да вредност основних средстава, добијена као разлика позиција АОП 0009 (Некретнине, постројења и опрема) и АОП 0012 (Инвестициона некретнина) појединачног, односно консолидованог биланса стања на дан 31.12.2022.

пословној години Подносиоца пријаве, није мања од 35.000.000,00 динара;

5. да против Подносиоца пријаве није покренут претходни стечајни поступак, није отворен стечајни поступак, није покренут поступак реорганизације или није покренут поступак ликвидације.

За потребе утврђивања испуњености Финансијских капацитета дефинисаних под тачком 1., 2. 3. и 4. посматрају се подаци из Званичних појединачних, односно консолидованих финансијских извештаја и то позиције обрасца Биланса успеха, односно Биланса стања за 2022. годину. За подносиоце пријава који су у складу са законским оквирима разврстани као микро и мала правна лица ови подаци се посматрају на основу ужег сета образаца, Биланса стања и Биланса успеха за 2022. годину.

Уколико на основу ужег сета образаца није могуће утврдити ниво Финансијских капацитета дефинисаних под тачком 1., 2. 3. и 4. неопходно је да Подносилац пријаве достави аналитички бруто биланс, кроз веродостојну оверену изјаву на меморандуму Подносиоца пријаве, на основу којег је могуће преузети тражене податке.

За потребе утврђивања испуњености услова из тачке 1. 2. 3. и 4. Финансијских капацитета могућа су следећа сценарија:

а) **Уколико Подносилац пријаве није члан групе³** подаци за потребе испуњености дефинисаних услова, посматрају се из Појединачних званичних годишњих финансијских извештаја Подносиоца пријаве за 2022. годину;

б) **Уколико је Подносилац пријаве матично друштво групе** и у складу са чланом 31. Закона о рачуноводству има обавезу састављања Консолидованих финансијских извештаја, а група претежно остварује приходе производњом и продајом производа из делатности који су подржани овим Програмом, екстерно, неповезаним друштвима, подаци за потребе испуњености дефинисаних услова, посматрају се из Консолидованих званичних годишњих финансијских извештаја за 2022. годину;

в) **Уколико је Подносилац пријаве матично друштво групе или повезано друштво унутар групе** у складу са Законом о рачуноводству и уколико је група изузета од финансијске консолидације и уколико делатност производње и продаје производа из подржаних сектора обављају више повезаних друштва унутар групе продајом екстерно, неповезаном лицу, подаци за потребе испуњености дефинисаних услова, добијају се сабирањем позиција из Појединачних званичних годишњих финансијских извештаја за 2022. годину сваког члана групе произвођача производа.

За испуњеност услова из тачке 5. проверава се да ли делатност производње и продаје производа из подржаних сектора обавља више повезаних друштва унутар групе продајом екстерно, неповезаном лицу и услов је да против ниједног члана групе није покренут претходни стечајни поступак, стечајни поступак, поступак реорганизације или поступак ликвидације.

³ У складу са чланом 2. тачка 25. Закона о рачуноводству („Сл. Гласник РС“, бр. 73/2019 и 44/2021 –др. закон)

За потребе примене наведених сценарија и оцене Пријаве радна група задужена за обављање послова провере формалне исправности задржава право да тражи додатну документацију у циљу провере испуњености дефинисаних услова.

Услови за учешће у Програму из тачке 4. овог Упутства, утврђују се у поступку прегледа, оцењивања и рангирања поднетих Пријава. У случају да на страни Подносиоца пријаве након доношења Закључка о избору Учесника наступе околности због којих више не испуњава услове за учешће у Програму, дужан је да у најкраћем року у писаној форми обавести Агенцију. Агенција задржава право да не закључи уговор о додели бесповратних средстава уколико оваква измена не доприноси остваривању циљева овог Програма или уколико одступа од услова Програма. Такође, Агенција задржава право да не закључи уговор о додели бесповратних средстава и уколико у поступку дијагностике извозних способности накнадно утврди да неки од услова за учешће у Програму није испуњен.

4.2. Намена бесповратних средстава

4.2.1. Подржане мере интервенције

Овим Програмом подржава се финансирање оправданих трошкова насталих у реализацији активности у оквиру следећих мера интервенција:

1. Консултантска подршка за потребе креирања развојне стратегије позиционирања на циљаном тржишту

Под овом мером интервенције Кориснику се одобравају бесповратна средства за ангажовање екстерног пружаоца услуга (консултанта) ради спровођења истраживања и анализе иностраног циљаног тржишта и креирања одговарајуће стратегије. Резултат спровођења ове мере интервенције је израђен документ, односно, акт- Развојна стратегија позиционирања на циљаном тржишту.

Бесповратна средства у оквиру ове мере интервенције се могу доделити у висини до 60% од вредности оправданих трошкова у износу који не може бити већи од 2.000.000,00 РСД.

2. Консултантска подршка за активности извозног маркетинга

Под овом мером интервенције Кориснику се одобравају бесповратна средства за спровођење следећих активности:

2.1 Израда маркетинг плана која подразумева ангажовање екстерног пружаоца услуга (консултанта) у циљу креирања дугорочног или средњорочног маркетинг плана за циљано тржиште;

2.2 Израда идејног решења/ нацрта дизајна и редизајна једног или више производа, паковања и амбалаже ради прилагођавања захтевима циљаног тржишта, а што подразумева ангажовање екстерног пружаоца услуга (консултанта) у циљу разраде идеје и концептуализације, дизајна и развоја, израде брошура и комуникационих материјала (дизајнирање брошура, етикета и других комуникационих материјала који ће помоћи у представљању производа) постојећих или нових производа, паковања или амбалаже;

2.3 Прилагођавање web странице *online* продаји или куповина нове платформе намењеној за електронску трговину, а која је прилагођена потребама Корисника и циљаног тржишта.

Бесповратна средства у оквиру ове мере интервенције се могу доделити у висини до 60% од вредности оправданих трошкова, при чему износ на нивоу мере не може бити већи од 2.000.000,00 РСД.

3. Улазак на циљано тржиште и унапређење позиције на истом

Под овом мером интервенције Кориснику се одобравају бесповратна средства за спровођење следећих активности:

- 3.1 Стицање атеста, хомолгације, сертификације производа и производних процеса** потребних за пласман производа на циљано тржиште;
- 3.2 Улиставања једног или више производа у трговинске ланце на циљано тржиште;**
- 3.3 Улиставања једног или више производа на глобалне *online* продавнице** (примера ради Amazon.com) или специјализоване *online* продавнице за циљано тржиште које су признате у међународној пословној заједници;
- 3.4 Имплементација и сертификација/ресертификација система менаџмента квалитетом ISO 9001 или HACCP, у случају да се** Подносилац бави производњом прехранбених производа и производњом пића.

Напомена: У случају да Подносилац пријаве у моменту подношења своје Пријаве нема имплементиран систем менаџмента квалитетом ИСО 9001 или HACCP, има могућност да се пријави на активност под тачком 3. подтачка 3.4. како би му било одобрено учешће у Програму. У овом случају Подносилац пријаве је дужан да поред мере под тачком 3. пријави још две додатне мере интервенције дефинисане овим Упутством.

Бесповратна средства у оквиру ове мере интервенције се могу доделити у висини до 50% од вредности оправданих трошкова, при чему износ на нивоу мере не може бити већи од 2.000.000,00 РСД.

4. Консултантска подршка за унапређење извозних способности

Под овом мером интервенције Кориснику се одобравају бесповратна средства ради спровођења једне или више обука у циљу стицање знања у вези са продајом на иностраном тржишту.

Бесповратна средства у оквиру ове мере интервенције се могу доделити у висини до 50% од вредности оправданих трошкова у износу који не може бити већи од 1.000.000,00 РСД.

5. Самостално излагање на међународним сајмовима и пословним сусретима

Под овом мером интервенције Кориснику се одобравају бесповратна средства за спровођење следећих активности:

- 5.1 Самостално излагање на једном или више међународних сајмова** из предметне области од значаја за промоцију извоза на циљаном тржишту, који се одржавају ван граница РС, а што обухвата трошкове закупа простора, израде штанда, опремања штанда и то искључиво трошкова најма потребне опреме и намештаја, трошкове пратећих услуга (услуге снабдевања струјом и водом,

услуге снабдевања интернетом, обавезна уписнина или котизација) и трошкове транспорта узорака;

5.2 Посета купцу или дистрибутеру у оквиру компанијске мисије, што обухвата накнаду за услуге посредовања консултанта ради идентификације потенцијалних купаца или дистрибутера на циљаном тржишту, успостављање контаката са потенцијалним купцима или дистрибутерима, као и накнада за припрему Корисника за B2B сусрете са потенцијалним купцима или дистрибутерима у оквиру компанијских мисија;

5.3 Учешће на једном или више *online* сајмова, вебинара и догађаја, што обухвата трошкове котизације или партиципације. On-line сајмови, вебинари и догађаји морају бити у директној вези са подржаним производним делатностима и циљаним тржиштима.

Бесповратна средства у оквиру ове мере интервенције се могу доделити у висини до **50%** од вредности оправданих трошкова, при чему износ на нивоу мере не може бити већи од **3.000.000,00 РСД**.

6. Унапређење производних способности

Под овом мером интервенције Кориснику се одобравају бесповратна средства за кумулативно спровођење следећих активности, односно Подносилац пријаве је дужан да пријави обе активности истовремено:

6.1. Анализа оправданости набавке опреме у циљу процене тренутног стања производних капацитета Корисника, утврђивања њихове искоришћености, сагледавања захтева циљаног тржишта и процењивања исплативости предметне инвестиције;

6.2. Набавка опреме, до три године старости рачунајући до тренутка објављивања Јавног позива, у циљу повећања производног капацитета, оптимизације и унапређења производних процеса у складу са захтевима купца на циљаном тржишту.

Под купцем на циљаном тржишту подразумева се:

- купац са којим је по први пут установљена и / или уговорена сарадња и Корисник још увек није испунио своје уговорне обавезе испоруке поруцбине;
- купац са којим је поново уговорена сарадња или је на било који начин обновљена сарадња, а који од Корисника захтева испоруку веће количине производа у односу на раније уговорену сарадњу;
- купац са којим је поново уговорена сарадња или је на било који начин обновљена сарадња, а који од Корисника захтева испоруку друге врсте производа, што резултује проширењем асортимана производа Корисника.

Уколико се током поступка верификације утврди да Анализа оправданости набавке опреме указује да набавке опреме није неопходна, Кориснику неће бити одобрена исплата бесповратних средстава за набавку опреме.

Корисник не може остварити право на доделу бесповратних средстава за спровођење ове мере интервенције уколико се пријављује за учешће у Програму ради извоза купцу са којим је претходно уговорена сарадња, а који је повезано привредно друштво са Корисником или су законски заступник или чланови купца повезани са законским

заступником или члановима Корисника у смислу закона којим се уређују привредна друштва.

Бесповратна средства за у оквиру ове мере интервенције се могу доделити у висини до 40% од вредности оправданих трошкова, у износу који не може бити већи од 5.000.000,00 РСД.

4.2.2. Квалификације консултаната

Приликом ангажовања стручног пружаоца консултантских услуга предвиђене су следеће смернице, и то:

- Најмање 7 година искуства у предметној области за коју се ангажује;
- Најмање 3 године искуства у имплементацији пројеката у предметној области за коју се ангажује;
- Најмање 3 пројеката чијом имплементацијом је руководио у предметној области за коју се ангажује.

Агенција задржава право, у случају да изабрани консултант не испуњава наведене квалификације, затражи да Корисник достави нову понуду пружаоца консултантских услуга који испуњава наведене квалификације. Уколико Корисник не достави одговарајућу понуду пружаоца консултантских услуга, Агенција задржава право да не одобри ову активност.

Понуда и план рада консултаната, поред осталог, требало би да садрже и цену и број консултантских сати / дана потребних за реализацију услуге.

Агенција задржава право да захтева портфолио пружених консултантских услуга са назначеним референцама и релевантним контакт особама, као и све остале неопходне доказе на основу којих се Агенција може уверити да изабрани консултант испуњава квалификације у складу са овим упутством.

4.2.3. Оправдани трошкови

Оправдани трошкови у смислу овог Програма су издаци настали по основу реализације активности у оквиру подржаних мера интервенција за које се одобравају и исплаћују бесповратна средства по овом Програму, а који испуњавају следеће услове:

1. да су настали најраније на дан подношења Пријаве изузев активности у оквиру мере интервенције под редним бројем 5 тачка 5.1. „Самостално излагање на једном или више међународних сајмова” у чијем случају су оправдани и издаци настали пре дана подношења пријаве, али само уколико се односе на међународни сајам који ће бити одржан у периоду након дана подношења Пријаве, а пре истека рока од 18 месеци од дана закључења Уговора о додели бесповратних средстава;
2. да су директно повезани са активностима подржаним Програмом;
3. да су наведени у Плану интервенција који чини саставни део Уговора о додели бесповратних средстава.

Оправдани трошкови су издаци реализованих активности без урачунатог ПДВ, за које се одобравају бесповратна средства.

Корисник је у обавези да уговоре којима се реализују пројектне активности предвиђене Уговором о додели бесповратних средстава, закључује са трећим лицима, и то са онима која нису повезана лица са Корисником. Под лицима повезаних са Корисником се

подразумевају правна лица која су повезана са Корисником, као и правна и физичка лица која су повезана са законским заступником Корисника у смислу закона којим се уређују привредна друштва.

Под оправданим трошковима се ни у ком случају не могу подразумевати: трошкови гаранција, полиса осигурања, камате, курсне разлике, царински и административни трошкови, трошкови принудне наплате, путни трошкови и трошкови смештаја запослених код Корисника и консултаната, трошкови куповине намештаја и технике којима се опрема штанд на међународним сајмовима, трошкови производње амбалаже или етикета, као ни трошкови израде штампаног и другог промотивног материјала.

Ако су, у време закључења уговора о додели бесповратних средстава, оправдани трошкови изражени у иностраној валути у понуди за набавку одређеног производа или вршење одређене услуге, оправдани трошкови ће се признавати у динарској противвредности у складу са званичним средњим курсом НБС на дан сачињавања понуде за одређени производ или услуге.

Ако је у време закључења уговора о додели бесповратних средстава, претходно издат рачун за набавку одређеног производа или вршења одређене услуге на коме су оправдани трошкови изражени у иностраној валути, оправдани трошкови ће се признавати у динарској противвредности у складу са званичним средњим курсом НБС на дан издавања рачуна за набавку одређеног производа или вршења одређене услуге.

Уколико је у време закључења Уговора о додели бесповратних средстава, плаћен издатак везан за пројектну активност, са банкарског рачуна корисника, оправдани трошак ће се признати у висини стварно насталог (плаћеног) издатка. Уколико је издатак плаћен у девизама, обрачун у динарску противвредност утврђиваће се применом средњег курса НБС на дан плаћања.

У случају да у току реализације уговора о додели бесповратних средстава, под условом да су оправдани трошкови у понуди или на рачуну за одређени производ или услуге изражени у иностраној валути, дође до промене курса које за последицу имају смањење оправданих трошкова у односу на оне изражене у уговору о додели бесповратних средстава, Агенција задржава право да изврши рефундацију према новим износима оправданих трошкова односно издатка које Корисник стварно сноси, а шта ће накнадно бити регулисано изменама уговора о додели бесповратних средстава.

Уколико у току реализације уговора о додели бесповратних средстава, наступе околности које за последицу имају смањење оправданих трошкова у односу на оне који су изражени у самом уговору, Агенција задржава право да изврши рефундацију према новим износима издатака везаних за оправдане трошкове које Корисник стварно сноси, а што ће накнадно бити регулисано изменама уговора о додели бесповратних средстава.

Уколико у току реализације уговора о додели бесповратних средстава, наступе околности које за последицу имају повећање оправданих трошкова у односу на оне изражене у самом уговору, Агенција задржава право да изврши рефундацију према износима одобрених бесповратних средстава који су прописани истим.

5. ПОСТУПАК СПРОВОЂЕЊА ПРОГРАМА

5.1. Припрема и објављивање јавног позива

У циљу реализације и праћења имплементације Програма, Агенција решењем образује радну групу коју чине запослени у Агенцији (у даљем тексту: Радна група). Јавни позив се објављује на интернет страници Агенције и садржи основне информације о Програму.

5.2. Подношење пријаве

Пријаве се подnose електронским путем, креирањем корисничког налога и верификацијом интернет адресе. Након креирања корисничког налога, Подносиоцу пријаве се омогућава приступ Обрасцу 1 који је потребно да формира попуњавањем предвиђених поља и прилагањем одговарајуће документације. Након формирања Пријаве и потврде од стране Подносиоца пријаве, сматра се да је иста и поднета на Програм. Сваки Подносилац пријаве добија обавештење о пријему и заводни број Пријаве.

Линк за пријаву је доступан до краја Јавног позива, након чега више није могуће поднети Пријаву.

5.3. Преглед, оцењивање и рангирање пријава

Радна група врши проверу формалне исправности поднетих пријава, проверу података из пратеће документације, утврђивање испуњености услова Програма, као и оцену и рангирање. Пријава мора бити благовремена, потпуна и допуштена.

Пријаве за које је Радна група утврдила да су благовремене, потпуне и допуштене се оцењују и рангирају применом утврђених критеријума и пондера који су детаљно описани у оквиру тачке 5.5. Упутства.

Радна група је дужна да утврди све релевантне чињенице које су од значаја за одлучивање, те из тог разлога од Подносиоца пријаве може, уз одређивање разумног рока, тражити да достави појашњења или додатну документацију.

Након спровођења поступка формалне исправности поднетих пријава, провере података из пратеће документације, утврђивања испуњености услова Програма, као и оцене и рангирања поднетих Пријава, Радна група сачињава извештај и предлоге Закључака којима се одобрава учешће у Програму или предлаже Решење о одбијању или одбацивању. Уколико Подносилац пријаве испуњава услове за учешће у Програму предвиђене тачком 4. Упутства, Агенција ће донети закључак којима се одобрава учешће у Програму у року од 45 дана од дана истека важења Јавног позива. Агенција ће закључком одобрити даље учешће у Програму **за највише 15 Подносилаца пријаве**.

У случају додатне расположивости Буџета Програма, Агенција може одобрити учешће и већем броју Подносилаца пријаве, а сразмерно расположивом Буџету и оствареним бодовима након рангирања Пријава.

Уколико Подносилац пријаве не испуњава све услове Програма, или је према пондерима рангиран испод 15. места, у случају да нема расположивих средстава у Буџету Програма, Агенција доноси решење којим се одбија додела бесповратних средстава.

Уколико из Пријаве није могуће утврдити на који начин ће предложене активности допринети унапређењу извозних потенцијала привредног друштва на инострано циљано тржиште или уколико пројекат није у складу са циљевима Програма, Агенција ће донети Решење о одбијању.

5.4. Документација за пријављивање

5.4.1. Обавезна документација

Сваки Подносилац пријаве је у обавези да уз поднету пријаву на Портал Агенције приложи и следећу документацију:

1. Образац 1 – Образац пријаве на Програм који се електронски подноси на Порталу Агенције;
2. Образац 2 – Изјава о потврђивању подношења Обрасца 1, испуњености и прихватању услова за учешће у Програму (*издата под пуном материјалном и кривичном одговорношћу*);
3. Образац 3/Образац 3а – Изјава да Подносилац пријаве и његови законски заступници нису осуђивани за привредне преступе и кривична дела против привреде;
4. Копију уверења надлежног органа пореске управе да је Подносилац пријаве измирио све доспеле обавезе по основу пореза и доприноса, не старије од месец дана од дана подношења Пријаве;
5. Електронску копију важећег сертификата система квалитета ISO 9001 издатог од стране сертификационог тела акредитованог од стране АТС или случају да се Подносилац пријаве бави производњом прехранбених производа и производњом пића доставља електронску копију важећег сертификата система за безбедност хране НАССР издатог од стране сертификационог тела акредитованог од стране АТС (*сертификате достављају Подносиоци пријава који имају имплементиране системе квалитета, у случају да у моменту пријаве немају дужни су да се пријаве на активност под тачком 3.4. у оквиру мере интервенције под редним бројем 3*);
6. Уговор са организатором међународног сајма (*General Terms and Conditions*) (*искључиво уколико се Подносилац пријаве пријављује за активност под тачком 5.1. у оквиру мере интервенције под редним бројем 5*);
7. Доказ о постојању комерцијалног односа са купцем на циљаном тржишту (*искључиво уколико се Подносилац пријаве пријављује за меру интервенције под редним бројем 6*).

5.4.2. Додатна документација

1. Аналитички бруто биланс, кроз веродостојну оверену изјаву на меморандуму Подносиоца пријаве (*Уколико на основу ужег сета образаца није могуће утврдити испуњеност Финансијских капацитета дефинисаних у делу Посебни услови/Финансијски капацитети под тачком 1., 2. 3. и 4.*);
2. Изјаву о току производног и дистрибутивног процеса у оквиру групе, на основу које је могуће утврдити који члан групе врши производњу, а који дистрибуцију производа, шему повезаности унутар групе, као и изјаву о постојању обавезе спровођења финансијске консолидације или изузимању од обавезе од спровођења финансијске консолидације (*Уколико се Подносилац пријављује за учествовање у Програму у својству групе, односно као матично друштво или зависно друштво у оквиру групе, која обавља делатност производње и продаје производа из подржаних сектора, екстерно, неповезаном лицу а ради доказивања испуњеност Финансијских капацитета дефинисаних у делу Посебни услови/Финансијски капацитети под тачком 1., 2. 3. и 4.*);
3. Уговор о поверљивости информација потписан електронским потписом законског заступника Подносиоца пријаве.

Агенција може, пре доношења закључка којим се одобрава учешће у Програму, од Подносиоца пријаве да затражи да достави копију потребних доказа о испуњености услова, као и да затражи на увид оригинал или оверену копију свих или појединих доказа, уз назначење рока у којем је потребно доставити тражену документацију.

Агенција задржава право да пре доношења закључка којим се одобрава учешће у Програму од Подносиоца пријаве, затражи да достави додатну документацију, појашњења или састанак путем интернета, уз назначење рока у којем је потребно доставити тражену документацију, а како би са сигурношћу утврдила да исти испуњава све услове из Програма.

Уколико Подносилац пријаве у назначеном року не достави тражене доказе или не одговори на достављена питања и појашњења, или на други начин не поступи у складу са захтевима Агенције, сматраће се да не испуњава услов за који су му затражени докази, одговор или појашњење.

Подносилац пријаве је дужан да без одлагања писмено обавести Агенцију уколико наступе околности које могу да утичу на испуњеност услова за учешће у Програму. Ова обавеза Подносиоца пријаве постоји докле год његова Пријава није одбијена, тј. све време трајања учешћа у Програму и евентуалног закључења уговора о додели бесповратних средстава.

Уколико Агенција накнадно дође до сазнања да Учесник или Корисник није испуњавао услове за учешће у Програму ни у тренутку доношења закључка којим се одобрава учешће у Програму, Агенција је овлашћена да посебним решењем одбије учешће Учесника у Програму, као и да једностраном изјавом воље раскине уговор о додели бесповратних средстава закључен са Корисником и да захтева повраћај исплаћених бесповратних средстава, заједно са законском затезном каматом, почевши од дана исплате средстава.

5.5. Критеријуми, оцена и селекција пријава

Узимајући у обзир разлике у обиму пословања сразмерно величини привредног друштва, по затварању јавног позива сви Подносиоци пријава биће првобитно разврстани по критеријуму величине правног лица и то на следеће групе: I група - микро и мала привредна друштва, II група - средња привредна друштва и III група - велика привредна друштва.

Након разврставања, Подносиоци пријава, биће оцењивани у оквиру своје групе.

Уколико у оквиру групе буде само један подносилац пријаве, исти ће се упоређивати са најбољим подносиоцем пријаве из ниже групе. Број бодова из појединачних ранг листа група објединиће се у коначну, јединствену ранг листу.

Током процеса рангирања, за исти број бодова предност ће имати Подносиоци пријава са вишим Просечним растом пословних прихода од продаје производа и услуга по основу извоза.

Критеријуми за оцену формално исправних пријава и максималан број бодова за задате критеријуме презентовани су у табели која следи:

Редни број	Критеријум	Максималан број бодова за критеријум
1	Висина просечне плате у 2022. години ⁴ :	5
2	Просечан раст масе плата у периоду од 2020. до 2022. године ⁵	15
3	Просечан раст просечног броја запослених у привредном друштву ⁶ , у периоду од 2020. до 2022. године	15
4	Просечан раст извоза ⁷ у периоду од 2020. до 2022. године	20
5	Просечан раст вредности основних средстава ⁸ у периоду од 2020. до 2022. године	20
6	Просечан раст прихода од продаје производа и услуга ⁹ у периоду од 2020. до 2022. године	15
7	Број држава у које је привредно друштво извозило у 2022. години ¹⁰ ;	10
	Максималан број бодова	100

За дефинисане критеријуме максималан број бодова у својој групи оствариће Подносилац пријаве са највећим нивоом бодова за задате Критеријуме. Остале Пријаве у оквиру групе биће оцењене применом следећих формула, односно методологије:

⁴ Висина просечне плате је једнака количнику масе плата 2022/просечан број запослених 2022. Односно количнику позиције обрасца Биланса Успеха за 2022. годину, АОП 1016, назив „Трошкови зарада, накнада зарада и остали лични расходи“ и позиције обрасца статистичког извештаја за 2022. годину АОП 9005, назив „Просечан број запослених“.

⁵ За 2021. и 2022. годину позиција Биланса успеха АОП 1016, назив: „Трошкови зарада, накнада зарада и остали лични расходи“. За 2020. годину позиција биланса успеха АОП 1025 назив: „Трошкови зарада, накнада зарада и остали лични расходи“.

⁶ Статистички извештај за 2022, 2021 и 2020 годину, позиција АОП 9005, назив: „Просечан број запослених“

⁷ За 2021. и 2022. годину позиција Биланс успеха АОП 1007, назив „Приход од продаје производа и услуга на иностраном тржишту“. За 2020. годину, збир позиција Обрасца Биланса Успеха АОП 1011 + АОП 1013 + АОП 1015, назив „Приходи од продаје производа и услуга матичним и зависним правним лицима на иностраном тржишту + Приходи од продаје производа и услуга осталим повезаним правним лицима на иностраном тржишту + Приходи од продаје готових производа и услуга на иностраном тржишту“. У случају Подносиоца пријава који подносе билансе у скраћеном обиму, обавеза је да се у обавезној документацији достави аналитички бруто биланс, прихода од продаје готових производа, у којем је разложен приход од продаје на иностраном и на домаћем тржишту.

⁸ За 2021. и 2022. годину позиција Биланса стања АОП 0009, назив: „Некретнине, постројења и опрема“. За 2020. годину, позиција Биланса стања АОП 0010, назив „Некретнине, постројења и опрема“.

⁹ За 2021. и 2022. годину позиција Биланса успеха АОП 1005, назив „Приход од продаје производа и услуга“. За 2020. годину позиција АОП 1009, назив „Приход од продаје производа и услуга“.

¹⁰ Подаци се утврђују на основу података из релевантне базе Управе Царине

5.5.1. Методологија за обрачун критеријума и рангирање

1. Висина просечне плате у 2022. години

Висина просечне плате = Маса плата у 2022. години/Просечан број запослених у 2022.

$$\text{Критеријум 1.} = \frac{\text{Висина просечне плате у 2022. години}}{\text{Највећа просечна плата у оквиру групе}}$$

2. Просечан раст масе плата у периоду од 2020. до 2022. године

Просечан раст масе плата = ((Маса плата у 2021. години - Маса плата у 2020. години) + (Маса плата у 2022. години – Маса плата у 2021. години))/2

$$\text{Критеријум 2.} = \frac{\text{Просечан раст масе}}{\text{Највећи просечан раст масе плата у оквиру групе}}$$

3. Просечан раст просечног броја запослених на основу стања крајем месеца сваке године у периоду од 2020. до 2022. године

Просечан раст просечног броја запослених = ((Просечна вредност броја запослених у 2021. години – Просечна вредност броја запослених у 2020. години) + (Просечна вредност броја запослених у 2022. години – Просечна вредност броја запослених у 2021. години))/2

$$\text{Критеријум 3.} = \frac{\text{Просечан раст просечног броја запослених}}{\text{Број запослених из Пријаве са највећим бројем запослених у оквиру групе}}$$

4. Просечан раст извоза у периоду од 2020. до 2022. године

Просечан раст извоза = ((Вредност извоза у 2021. години – Вредност извоза у 2020. години) + (Вредност извоза у 2022. години – Вредност извоза у 2021. години))/2

$$\text{Критеријум 4.} = \frac{\text{Просечан раст извоза}}{\text{Највећи просечан раст извоза у оквиру групе}}$$

5. Просечан раст вредности основних средстава у периоду од 2020. до 2022. године

Просечан раст вредности основних средстава = ((Вредност основних средстава у 2021. години – Вредност основних средстава у 2020. години) + (Вредност основних средстава у 2022. години – Вредност основних средстава у 2021. години))/2

$$\text{Критеријум 5.} = \frac{\text{Просечан раст вредности основних средстава}}{\text{Највећи просечан раст вредности основних средстава унутар групе}}$$

6. Просечан раст пословних прихода од продаје производа и услуга у периоду од 2020. до 2022. године.

Просечан раст вредности пословних прихода од продаје производа и услуга = ((Вредност пословних прихода од продаје производа и услуга у 2021. години – Вредност пословних прихода од продаје производа и услуга у 2020. години) + (Пословни приходи од продаје производа и услуга у 2022. години – Пословни приходи од продаје производа и услуга у 2021. години))/2

$$\text{Критеријум 6.} = \frac{\text{Просечан раст вредности пословних прихода од продаје производа и услуга}}{\text{Највећи раст прихода од продаје производа и услуга унутар групе}}$$

Уколико се у посматраном периоду установи да су вредности за посматране критеријуме бележиле пад, у било ком периоду, за дати критеријум број додељених бодова ће бити 0.

7. Број држава у које је привредно друштво извозило у 2022. години

Број држава у које је привредно друштво извозило у 2022 години

$$\text{Критеријум 7.} = \frac{\text{Број држава из пријаве са највећим бројем држава у које се извозило у оквиру групе}}{\text{Број држава у које је привредно друштво извозило у 2022 години}}$$

Максималан број бодова за Критеријуме од 1 до 6 оствариће Подносилац пријаве са највећим вредностима унутар групе.

Остале Пријаве унутар групе биће рангиране према следећој методологији:

Вредност Критеријума	Удео у рангирању према вредности Критеријума	Пондер који се примењује за задати распон на максималан број бодова
$0,90 \leq и \leq 1$	Првих 10%	0,9
$0,80 \leq и < 0,90$	$10\% < и \leq 20\%$	0,8
$0,70 \leq и < 0,80$	$20\% < и \leq 30\%$	0,7
$0,60 \leq и < 0,70$	$30\% < и \leq 40\%$	0,6
$0,50 \leq и < 0,60$	$40\% < и \leq 50\%$	0,5
$0,40 \leq и < 0,50$	$50\% < и \leq 60\%$	0,4
$0,30 \leq и < 0,40$	$60\% < и \leq 70\%$	0,3
$0,20 \leq и < 0,30$	$70\% < и \leq 80\%$	0,2
$0,10 \leq и < 0,20$	$80\% < и \leq 90\%$	0,1
$0 \leq и < 0,10$	$90\% < и \leq 100\%$	0

5.6. Спровођење поступка дијагностике и одобравање мера интервенције

Након провере формалне исправности пријава и доношења закључка којим се одобрава учешће у Програму, приступа се дијагностици извозних способности Учесника.

Дијагностика извозних способности је процес евалуације извозних способности Учесника, а која подразумева оцењивање следећих пет области пословања Учесника:

1. Стратегија, визија и организациона структура;
2. Укључивање заинтересованих страна;
3. Стварање одрживе вредности и извоза;
4. Подстицај учинка и трансформација;
5. Управљање маркетинг миксом.

У овој фази спровођења Програма, оцењивање односно евалуација извозних способности Учесника у Програму, врши се на основу додатне релевантне документације и попуњене свеске за самопроцену на Порталу Агенције.

Поступак дијагностике се врши на основу прегледа целокупне документације Учесника која је достављена Агенцији, као и кроз разговоре који се одржавају путем *online* састанака или теренских посета Учесника, како би Агенција најефикасније утврдила, проценила и оценила извозне способности.

Радна група је дужна да утврди све релевантне чињенице које су од значаја за спровођење поступка дијагностике извозних способности, те из тог разлога од Учесника може уз одређивање разумног рока тражити додатна појашњења и допуну документације. Уколико Учесник не поступи по захтеву Агенције у предвиђеном року или на други начин својим пасивним држањем онемогући да се утврде све релевантне чињенице од значаја за одлучивање, Агенција ће донети решење којим се обуставља поступак. Агенција ће на захтев Учесника одобрити продужавање рока за поступање по наведеном налогу, уколико Учесник није могао да поступи у складу налогом Агенције услед околности које су такво поступање чиниле немогућим или знатно отежаним и уколико је продужење рока у складу са временским оквирима спровођења Програма. Чланови Радне групе се обавезују да на професионалан начин, без ометања процеса рада Учесника, спроведу поступак дијагностике.

Након спроведеног поступка дијагностике Учесника, Радна група усваја Извештај о дијагностици извозних способности, који садржи број додељених бодова за сваку област са образложењем за додељене бодове, као и укупан број бодова.

Извештај о дијагностици извозних представља се Учеснику на састанку усаглашавања и тада се Учесник обавештава о областима пословања за које је утврђено да је неопходно унапредити и о броју остварених бодова, по областима и укупно.

Учесницима који су у поступку дијагностике оцењени са **минимум 250 бодова**, одобрава се даље учешће у Програму доношењем решења којим се одобравају мере интервенције. Решење садржи одобрене мере интервенције и одређује највиши износ бесповратних средстава на које Корисник може остварити право. Приликом доношења наведеног решења, Агенција задржава право да:

- не одобри одређене мере интервенције које је Учесник навео у Пријави, уколико се по окончању поступка дијагностике утврди да одређена мера интервенције није неопходна за додатно унапређење извозних способности Учесника или није неопходна за остваривање циљева Програма;
- одобри одређене мере интервенције које Учесник није навео у Пријави (додатне мере интервенције), уколико се по окончању поступка дијагностике утврди да су одређене мере интервенције неопходне за додатно унапређење извозних способности Учесника или су неопходне ради остваривања циљева Програма.

У случају да се након дијагностике утврди да постоји одступање у односу на мере интервенције или активности наведених у Пријави и мера интервенција или активности које представљају исход дијагностике извозних способности, Подносиоци пријаве су дужни да Пријаву измене, односно допуне.

Поступак дијагностике се сматра окончаним доношењем решења којим се Учеснику одобравају мере интервенције, или решења којим се одбија додела бесповратних средстава, уколико Учесник није остварио довољан број бодова или не испуњава услове Програма.

Уколико се дијагностиком утврди да активности, планирано пословање и циљеви пословања Учесника нису у складу са циљевима Програма, или одабране пројектне активности нису у складу са резултатима спроведене дијагностике, Агенција задржава право да посебном одлуком одбије његово даље учествовање у Програму.

У случају одустанка Корисника од одређене мере интервенције која је претходно одобрена решењем, као и у случају допуне новим мерама интервенције које нису претходно одобрене, Корисник је у обавези да упути захтев Агенцији у писаној форми. Уколико је таква допуна оправдана и уколико би допринела унапређењу извозних способности Корисника, Агенција може сходно томе изменити решење којим се одобравају мере интервенције.

5.6.1. Решење којим се одобравају мере интервенције

Решење којим се одобравају мере интервенције садржи одобрене мере интервенције и одређује највише новчане износе и проценте бесповратних средстава на које Корисник може остварити право ради спровођења одобрених активности. Тачан новчани износ државне помоћи на који Корисник остварује право одређује се Уговором о додели бесповратних средстава који закључују Агенција и Корисник, а који се одређује у складу са оправданим трошковима неопходним за спровођење одобрених активности, достављеним понудама Корисника, текућим накнадама на тржишту за одређене производе или услуге који су неопходни за спровођење мера интервенције.

5.6.2. План интервенција

Корисник сачињава План интервенција након достављања решења којим се одобравају мере интервенције, а сачињава се на обрасцу одређеном од стране Агенције. План интервенција припрема Корисник уз смернице и закључке који су дефинисани Извештајем о дијагностици извозних способности, описа потребних активности које ће спроводити на основу решења којим се одобравају мере интервенције, трошкова, као и временског оквира плана реализације. Под пројектним активностима подразумевају се конкретно одређене радње којима се реализују активности и мере интервенције предвиђене решењем.

План интервенција је потребно припремити на начин тако да:

- а) да су активности обухваћене Планом интервенција оправдане у смислу предвиђеног времена и предвиђених оправданих трошкова;
- б) да су активности обухваћене Планом интервенција усклађене са активностима и мерама интервенције које су предвиђене Програмом;
- в) да се спровођењем активности унапређују области којима је то потребно, а што је утврђено током састанка и/или достављања и представљања Извештаја о дијагностици извозних способности.

Корисник се обавезује да сачини нацрт Плана интервенција у року од 30 дана од дана

достављања решења којим се одобравају мере интервенције. План интервенција се подноси електронски на обрасцу Агенције и садржи износ трошкова за спровођење активности у оквиру области које је Радна група утврдила да је могуће унапредити извозне способности, као и износ оправданих трошкова/издатака пројектних активности које је неопходно извршити ради успешног спровођења одобрених активности и износ одобрених средстава за сваку од пројектних активности, као и временски оквир за њихову реализацију. Агенција одобрава нацрт Плана интервенција закључивањем Уговора о додели бесповратних средстава.

Уколико нацрт Плана интервенција није сачињен у складу са Извештајем о дијагностици или је на други начин супротстављен циљевима или одредбама Упутства, Агенција ће наложити Кориснику да нацрт Плана интервенција исправи или допуни, уз остављање разумног рока. Уколико нацрт Плана интервенција у себи садржи накнаде за активности којима се спроводе одobreне мере интервенција које битно одступају од редовних накнада на тржишту за одређени производ или услугу, Агенција ће наложити Кориснику да нацрт Плана интервенција исправи или допуни. Уколико Корисник не поступи по налогу Агенције у назначеном року, Агенција ће донети решење којим се одбија додела бесповратних средстава.

Корисник је обавезан да о свакој евентуалној промени насталој у току реализације активности предвиђених Планом интервенција, најкасније у року од 15 дана од дана настанка промене писаним путем обавести Агенцију, као и да достави измењени План интервенција.

Уколико је измењени План интервенција у складу са Упутством, решењем којим се одобравају мере интервенције и Извештајем о дијагностици, Агенција ће исти и одобрити.

У случају да је Агенција изменом решења којим се одобравају мере интервенције одобрила допуну или одустанак од одређених мера интервенције, Корисник је у обавези да сачини нови нацрт Плана интервенција у року од 30 дана од дана пријема наведене измене решења, који Агенција одобрава под истим условима под којим су се одобрава и претходни нацрт Плана интервенција.

Уколико Корисник не поступи у складу са налозима Агенције у назначеном року, Агенција задржава право да донесе решење којим се одбија додела бесповратних средстава.

Након одобравања Плана интервенција Корисник и Агенција закључују Уговор о додели бесповратних средстава, којим уговорне стране уређују права и обавезе и којим се изричито одређује износ одобрених средстава за спровођење мера интервенције.

5.7. Закључење уговора о додели бесповратних средстава

Уговором о додели бесповратних средстава уређују се међусобна права и обавезе, одређују се одobreне мере интервенције, износ одобрених бесповратних средстава, начин и рок извршавања обавеза, извештавање о реализованим активностима, као и реализација осталих активности предвиђених Програмом. Корисници су уз овај уговор у обавези да доставе и средство финансијског обезбеђења за добро извршење посла и то: једну потписану и оверену бланко меницу заједно са потписаним меничним овлашћењем.

Рок за реализацију одобрених пројектних активности износи 18 месеци од дана закључења Уговора о додели бесповратних средстава.

5.8. Поступак верификације спроведених активности и реализација поступка исплате

Утврђивање реализације активности из Плана интервенција, а пре исплате одобрених бесповратних средстава, спроводиће Радна група кроз поступак верификације у складу са Упутством за спровођење поступка верификације које чини саставни део овог Упутства. Поступак верификације реализованог Плана интервенција се сматра окончаним након усвајања Извештаја о верификацији реализованог Плана интервенција од стране Радне групе, на основу ког се са сигурношћу може утврдити да су све пројектне активности предвиђене Планом интервенција извршене.

Исплата бесповратних средстава се врши по поднетом захтеву Корисника за исплату одобрених бесповратних средстава који се попуњава на обрасцу одређеним од стране Агенције, а у складу са одредбама Упутства за спровођење поступка верификације.

По завршетку свих одобрених пројектних активности Корисник обавештава Агенцију и у складу са задатим смерницама на Портал прилаже следеће:

- Извештај о реализованим активностима који се попуњава на Порталу;
- Захтев за исплату одобрених бесповратних средстава, на обрасцу који прописује Агенција;
- Копије фактура свих испоручилаца опреме и / или вршиоца услуга, уговоре и другу документацију од значаја за реализацију активности и правдање трошкова;
- Изводе рачуна са којег су трошкови плаћени у целости – са означеном исплатом. Сви рачуни морају бити плаћени са рачуна Корисника;
- Остала доказна документација у зависности од активности (фотографије, картица основних средстава, извештај консултаната и други докази, који ће накнадно бити прецизирани Уговором о додели бесповратних средстава).

6. ОПШТЕ ОДРЕДБЕ

6.1. Контрола извршења уговорних обавеза и спровођења Плана интервенција

Праћење реализације активности из Плана интервенција може се спроводити уз примену периодичних контрола од стране Агенције, кроз састанке организоване путем интернета, као и кроз извештавања од стране Корисника, што ће све бити уређено Уговором о додели бесповратних средстава.

Корисници ће се уговорно обавезати да материјалну имовину која је предмет пројектних активности неће отуђити најмање 3 године, рачунајући од дана реализације пројектних активности предвиђених Уговором о додели бесповратних средстава.

Агенција задржава право да, уколико је потребно, затражи додатну документацију у сврху потврђивања реализације пројектних активности и до 3 године након њихове реализације.

У случају да Корисник као уговорна страна не испуњава уговорне обавезе које су у вези са реализацијом Плана интервенција, или ако је испуњење било које уговорне обавезе која омогућује увид у реализацију Плана интервенција угрожено, Агенција ће доставити упозорење Кориснику и оставити рок за отклањање неусаглашености у реализацији посматраних активности. У случају да наведене неусаглашености у остављеном року не

буду отклоњене, Агенција задржава право да раскине уговор о додели бесповратних средстава.

Корисник је у обавези да се придржава одредби овог упутства. У случају да се Корисник на било који начин не придржава одредби овог упутства, Агенција ће доставити упозорење Кориснику и оставити одговарајући рок за отклањање неусаглашености у реализацији посматраних активности. У случају да наведене неусаглашености нису отклоњене у предвиђеном року, Агенција може да раскине уговор о додели бесповратних средстава једностраном изјавом воље. Такође, у том случају ће Агенција потраживати од Корисника сва средства које је добио на име реализације подржаних активности, заједно са законском затезном каматом рачунајући од тренутка исплате средстава.

Агенција задржава право да затражи додатну документацију у сврху доказивања оправданости утрошених средстава и до три године по реализацији активности обухваћених Планом интервенција. У складу са обрадом примљених извештаја Агенција задржава право да раскине уговор и обустави исплату, односно да затражи повраћај додељених средстава оном Кориснику који је доставио некомплетан извештај или на било који други начин није испунио уговорне обавезе које су у вези са средствима додељеним Уговором, заједно са законском затезном каматом рачунајући од тренутка исплате бесповратних средстава.

Уколико се у току реализације уговора утврди да подаци, информације или документација Корисника која је достављена током учествовања у Програму нису истинити, важећи или тачни, Агенција има право да раскине уговор, као и да затражи повраћај додељених средстава заједно са законском затезном каматом рачунајући од тренутка исплате бесповратних средстава.

6.2. Извештавање

Након завршетка активности Корисник има обавезу да кроз годишње извештаје **редовно извештава** Агенцију о токовима својих активности и резултатима пословања.

Корисник подноси годишње извештаје електронски на обрасцима који пропише Агенција. Корисник извештава Агенцију о:

- Броју нових производа које извози на инострана тржишта;
- Броју нових тржишта на које пласира своје производе;
- Новим дистрибутивним каналима;
- Повећању продаје производа;
- Броју уговора које је склопио са иностраним купцима;
- Расту извоза;
- Расту пословних прихода;
- Промени броја запослених у извештајном периоду.

По потреби Агенција може захтевати од Корисника и достављање извештаја ван редовног, годишњег извештавања.

6.3. Промотивне активност

Корисници ће настојати да у току реализације програмских активности активно сарађују са Агенцијом и доприносе успешној реализацији Програма.

Корисник ће настојати и да активно партиципира на промотивним активностима и пословним сусретима организованим од стране Агенције и да доставља податке

неопходне за израду промотивних материјала за промотивне активности и пословне сусрете.

6.4. Одустанак

Уколико Подносилац пријаве, Учесник или Корисник одустане од даљег учешћа у Програму пре закључења уговора о додели бесповратних средстава, у обавези је да о свом одустанку обавести Агенцију писаним путем.

7. ПРЕГЛЕД ДОКУМЕНАТА КОЈИ ЧИНЕ САСТАВНИ ДЕО ПРОГРАМА

Саставни део овог програма са упутством са за спровођење, чине и следећа документа и обрасци:

1. Образац 1 – Образац пријаве на Програм који се електронски подноси на Порталу Агенције;
2. Образац 2 – Изјава о потврђивању подношења Обрасца 1, испуњености и прихватању услова за учешће у Програму (издата под пуном материјалном и кривичном одговорношћу);
3. Образац 3/Образац 3а – Изјава да Подносилац пријаве и његови законски заступници нису осуђивани за привредне преступе и кривична дела против привреде;
4. Образац 4 – План интервенција;
5. Образац 5 – Захтев за исплату одобрених бесповратних средстава;
6. Уговор о поверљивости информација;
7. Упутство за верификацију одобрених мера интервенције.

Датум: 27. децембар 2023. године
Број: 1-01-110-12/2023

Развојна агенција Србије

Радош Газдић, в.д. директора